

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально-науковий інститут природокористування
Кафедра екології та технологій захисту навколишнього середовища

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеня магістра

студентки Коваленко Анастасії Ігорівни
(ПІБ)
академічної групи 101М-24з-1
(шифр)
спеціальності 101 «Екологія»
(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою – «Екологія»

на тему Екологічна оцінка стану міських зелених зон та шляхи підвищення
(назва за наказом ректора)
функціонування парку ім. Ю. Гагаріна, м. Дніпро

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
кваліфікаційної роботи	Миронова І.Г.		
Розділів:			
Теоретичного	Миронова І.Г.		
Дослідного	Миронова І.Г.		
Технологічного	Миронова І.Г.		
Охорона праці	Столбченко О.В.		
Економічного	Павличенко А.В.		
Рецензент			
Нормоконтролер	Грунтова В.Ю.		

Дніпро
2025

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
« Дніпровська політехніка »

ЗАТВЕРДЖЕНО:
 завідувачка кафедри ЕТЗНС
 доц. Борисовська О.О.
 «__» _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу ступеня магістра

студентці Коваленко Анастасії Ігорівні академічної групи 101М-24з-1
 (прізвище та ініціали) (шифр)

спеціальності – 101 «Екологія»
 (код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою – Екологія
 (офіційна назва)

на тему: Екологічна оцінка стану міських зелених зон та шляхи підвищення функціонування парку ім. Ю. Гагаріна, м. Дніпро, затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» №1258/с від 06.11.25.

Розділ	Зміст	Термін виконання
Теоретичний	Проаналізувати екологічну роль міських зелених насаджень, ключові проблеми їх функціонування та сучасні методи оцінювання й відновлення деградованих територій.	01.09.2025.- 14.09.2025
Дослідницький	Дослідити стан зелених насаджень парку Гагаріна: провести інвентаризацію дерев і чагарників, оцінено їх життєвий та санітарно-декоративний стан, досліджено видовий склад і ступінь пошкодження та провести опитування відвідувачів щодо екологічного та рекреаційного стану парку.	15.09.2025.- 26.10.2025
Технологічний	Сформулювати комплекс практичних заходів із відновлення та покращення стану зелених насаджень та удосконалення території парку	27.10.2025.- 02.11.2025
Охорона праці	Навести основні вимоги з охорони праці відповідно до чинних норм та передбачити заходи захисту працівників.	03.11.2025.- 23.11.2025
Економічний	Обґрунтувати запропоновані заходи та розрахувати капітальні і щорічні експлуатаційні витрати.	24.11.2025.- 30.11.2025

Завдання видано

Миронова І.Г.
 (прізвище, ініціали)

Дата видачі 01.09.2025

Дата подання до екзаменаційної комісії 17.12.2025

Прийнято до виконання

Коваленко А.І.
 (прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 132 с., 47 рис., 20 таблиць, 64 літературних джерела, 5 додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження стану зелених насаджень парку ім. Гагаріна в умовах зростання антропогенного навантаження та визначено мету й основні завдання роботи.

Перший розділ зосереджений на теоретичних засадах функціонування міських зелених зон, їх екологічному значенні та ключових проблемах збереження й відновлення на прикладі сучасних парків України.

В дослідницькому розділі проведено аналіз стану зелених насаджень парку Гагаріна. Розглянуто планувальні особливості його розташування, проведено інвентаризацію дерев і чагарників та оцінено їх життєвий стан за відповідними методиками. Було досліджено рівень пошкодження дерев, декоративність насаджень, індекс різноманіття та санітарно-гігієнічні показники. Також опрацьовано результати опитування відвідувачів, що дозволило доповнити оцінку екологічного та рекреаційного стану парку.

У третьому розділі наведено комплекс практичних заходів із відновлення та покращення стану зелених насаджень, включаючи оптимізацію видового складу, реконструкцію пошкоджених ділянок та удосконалення санітарно-гігієнічного утримання території для підвищення екологічної стійкості парку.

В розділі «Охорона праці» подано основні вимоги безпеки під час інвентаризації, догляду та реконструкції зелених насаджень із дотриманням чинних нормативів та заходів захисту працівників.

В економічному розділі проведені розрахунки капітальних і щорічних експлуатаційних витрат для відновлення та догляду за парком.

У висновку узагальнено результати дослідження, запропоновані природоорієнтовані заходи та їх доцільність.

ЗЕЛЕНІ НАСАДЖЕННЯ, ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, МІСЬКІ ЗЕЛЕНІ ЗОНИ, РЕКРЕАЦІЯ, УРБАНІЗАЦІЯ, ОЗЕЛЕНЕННЯ, СТАЛИЙ РОЗВИТОК, ПАРК

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 АНАЛІЗ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ ТА МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ МІСЬКИХ ЗЕЛЕНИХ ЗОН І ПІДХОДІВ ДО ЇХ ВІДНОВЛЕННЯ	9
1.1 Функції та роль зелених зон у формуванні міського середовища	9
1.2 Актуальні екологічні проблеми урбанізованих зелених територій України	12
1.3 Методи та системи екологічного моніторингу міських зелених зон	17
1.4 Сучасні концепції та практики відновлення пошкоджених зелених зон	20
1.5 Аналіз стану та проблем розвитку зелених зон м. Дніпро	24
1.6 Практична реалізація відновлення парків м. Дніпра	27
1.7 Висновки, постановка мети та завдання	29
РОЗДІЛ 2 ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЕКОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОБ'ЄКТА ДОСЛІДЖЕННЯ	31
2.1 Природно-географічна характеристика території м. Дніпро та району розташування парку ім. Ю. Гагаріна	31
2.2 Загальна характеристика та розвиток парку ім. Юрія Гагаріна	35
2.3 Місцезбудівельні та екологічні особливості розташування парку ім. Ю. Гагаріна	39
2.4 Методи дослідження	42
2.4.1 Проведення інвентаризації деревної рослинності	43
2.4.2 Методика оцінки екологічного стану деревних насаджень парку за рівнем ушкодження	43
2.4.3 Методика оцінки екологічного стану хвойних насаджень парку за показниками ушкодження	46
2.4.4 Методика естетичної оцінки деревних та чагарникових рослин	47

2.4.5	Методика визначення видового складу та життєвого стану деревних рослин	48
2.4.6	Методика проведення санітарно-гігієнічної оцінки зелених насаджень	48
2.5	Аналіз видового та життєвого складу деревно-чагарникових насаджень	50
2.6	Оцінка екологічного стану деревних насаджень парку за рівнем ушкодження	57
2.7	Оцінка екологічного стану хвойних насаджень парку за показниками ушкодження	62
2.8	Естетична оцінка деревних рослин	64
2.9	Визначення видового різноманіття деревної флори парку	66
2.10	Проведення санітарно-гігієнічної оцінки зелених насаджень	67
2.11	Аналіз результатів опитування відвідувачів парку	68
2.12	Узагальнені висновки	76
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ФУНКЦІОНАЛЬНОСТІ ПАРКУ ІМ. Ю. ГАГАРИНА ТА ОБҐРУНТУВАННЯ ПРИРОДООРІЄНТОВАНИХ РІШЕНЬ		78
3.1	Основні напрямки підвищення ефективності функціонування парку ім. Ю. Гагаріна	78
3.2	Оптимізація видового складу та реконструкція деревних насаджень	79
3.3	Відновлення та догляд трав'яного покриву	88
3.4	Заходи з покращення благоустрою та підтримки зеленої структури парку	92
3.5	Висновки	99
РОЗДІЛ 4 ОХОРОНА ПРАЦІ		101
4.1	Створення безпечних умов під час інвентаризації зелених насаджень	101
4.2	Безпека під час догляду за зеленими насадженнями та газоном	104
4.3	Охорона праці під час проведення робіт з реконструкції та	

благоустрою зелених територій	106
4.4 Вимоги безпеки при застосуванні добрив і пестицидів у зелених зонах	108
РОЗДІЛ 5 ЕКОНОМІЧНИЙ	110
5.1 Розрахунок капітальних витрат на відновлення та реконструкцію парку	110
5.2 Визначення вартості облаштування парку та встановлення об'єктів малої інфраструктури	113
5.3 Щорічні експлуатаційні витрати на догляд	114
ВИСНОВКИ	117
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ	119
Додаток А Копія публікації	126
Додаток Б Відгук керівника кваліфікаційної роботи	129
Додаток В Зовнішня рецензія	130
Додаток Г Довідка про результати перевірки на присутність запозичень (плагіату)	131
Додаток Д Відгуки керівника розділу з охорони праці та нормоконтролера	132